

VĚSTNÍK

SPOLEČNOSTI ANNY PAMMROVÉ

Domek Anny Pammrové v kresbě Pavla Adamce

72
TIŠNOV
Prosinec 2020

Vichřice

Anna Pammrová

Buzena povelom Komety, smetá odpadky Díla.
Výhruzně do věží honosných skučí:
„Sílu rozpínám... Nevím, do čeho věčný dech nořím.
Čistím svět. Žaláře, hrady, hory a chrámy bořím.
Nad střepinami setvarů, patvarů nikdy nezalkám.
Do mozků lidských s výsměchem žalným já vnikám.
V zákoutích „rozumu“ ostrými šlehy zápletky ruším
Nemilou zůstávám přemnohým uším,
když záludné bahnisko v řiši člověka suším...“

Milí přátelé,

nepříznivá situace kolem nás pokračuje. Nemůžeme se osobně setkávat, ale jsme spolu v myšlenkách a přátelských telefonických hovorech. Vydržíme. A věříme, že koncem zimy nebo na jaře se v Tišnově společně uvidíme!

Důležitou každodenní agendou nás všech zůstává starost o udržení zdraví a dobrého naladění. V prvním z článků věstníku se dočtete o tom, jaké zásady pro zachování dobrého fyzického i duševního stavu vyznávala Anna Pammrová. Psala o tom v dopisech panu radovi Wachsmuthovi. Další text má bohužel smutný nádech. Uprostřed léta nás opustil Pavel Adamec, jedna z opor našeho sdružení a ilustrátor knih věnovaných AP a knih Vlasty Urbánkové. V paměti máme také jeho četná vystoupení při slavnostních výročních odpoledních, která doprovázel svými poetickými literárními reflexemi. Bude nám všem chybět. Těší nás, že rozloučení s ním se věnovala i Alena Blažejovská v Zelném rynku vysílaném 14. srpna 2020. Autorem rozhlasového pásma i nekrologu, který přetiskujeme, byl Pavlův přítel a kolega Petr Veselý.

Jako mnohé jiné organizace, museli jsme i my měnit plány, rušit připravené akce. Chtěli jsme naše členy i veřejnost seznámit s letos zemřelým environmentálním filozofem a ekologem Erazimem Kohákem, nejprve na jaře, poté v polovině října, kdy byly již vytištěny plakáty...Náhradou nabízíme jeho medailon a výběr z myšlenek, oboje najdete v příloze, kterou připravily Z. Dohnálková a J. Koudelová.

Za ztížených podmínek byl rovněž nucen pracovat Vlastimil Otáhal. Všechny díly svých setkávání s básníky sestavoval na základě studia knih z brněnských knihoven, což nyní nebylo možné. Přesto se mu podařilo sestavit plnohodnotný portrét Oldřicha Mikuláška. Děkujeme!

Současná situace je naopak poměrně příznivá pro pokračování práce s dopisy Anny Pammrové Otokaru Březinovi. Byla dokončena prvotní redakce překladu francouzsky psaných dopisů a díky dr. Daniele Iwashitě a celkové podpoře Ústavu české literatury AV ČR byla podána žádost o tříletý vydavatelský grant.

Z dalších informací ve věstníku chceme ještě upozornit na podnětnou aktivitu tišnovské základní školy ZaHRAda. Když se její učitelé rozhodli strávit s dětmi několik dní na Šafránkově mlýně, vybrali seznámení se „žďářskou poustevnicí“ jako téma celého putování a pobytu. A dokázali ho pojmout velmi pestře a kreativně!

S přáním úlevného vnímání ticha kolem nás i v nás

Helena Pernicová

Anna Pammrová o cestě k trvalému zdraví

Helena Pernicová

V souboru dopisů rodině Wachsmuthových, s kterým jsme čtenáře seznámili v minulém čísle věstníku, nalezneme také dva dopisy specifického rázu. Oba jsou určené panu radovi Bohdanu Waschmuthovi. Od jeho dcery Elly se Anna Pammrová na podzim roku 1935 dozvěděla, že se její otec pro blíže neurčené zdravotní problémy „odhodlal k léčbě, dle metody, které je p. Paulus oddán tělem duší. Přemýšlela jsem o tom a uznala za svoji povinnost, podati informaci dle vlastní zkušenosti.“

O panu Paulusovi víme jen, že to byl někdo z brněnského reformního „vegetářského“ prostředí, snad majitel bylinkářství, o jeho metodě se nám nepodařilo zjistit nic bližšího. Prostřednictvím Anniných rad a doporučení máme však ojedinělou příležitost seznámit se s její vlastní cestou ke zdraví. A s překvapením zjistíme, že to jsou zásady a postupy velmi moderní, při pozorném čtení zde najdeme prakticky vše, s čím dnes pracuje tzv. celostní přístup k léčbě našich fyzických i psychických problémů, rady pro správnou výživu a odbourávání starých zátěží organismu, chronických onemocnění.

Z obou dopisů tedy vybíráme následovné a následování hodné:

- *Nebývala jsem v mládí nikdy zdravá prostě proto, že nemohla jsem žít dle svých potřeb a sklonů. Teprve když jsem se trvale vrátila k rodičům, mohla jsem způsob dosavadní dle vlastního vnuknutí změnit. Výsledky však nejsou hned uspokojivé. Každá reakce je trapná, protože dotyčné usazeniny z těla jen pozvolna mizí. Nestačí pouhá změna potravy. Poruchami ve výměně tělesných látek trpí dnes velmi vysoké procento všech plemen.*

- *To je tak: zažívací ústrojí musí být již v dětství navyklé na pokrm tak, jak jej Věčná Matka člověku určila. Sliny a šťáva žaludeční reagují na asimilaci jinak při stravě syrové, než ohněm a přísadami znehodnocené. A té reakci začátečníci se rádi vyhýbají. Máme toho příklady očividné při domácích zvířatech. Kuň nedostává téměř nic vařeného; ale jakmile přivykne vařenině jakékoli, zemdlí jeho zažívadla, oves a seno již nestráví. Zkažené zuby jsou jen důsledek umění kuchařského.*
- *Po léta měla jsem choré plíce a žlázy. Byl by nepomohl ani les ani operace, kdybych byla zůstala v bývalém prostředí enervujícím a znečišťujícím. Zachránilo mne mimo stravu vegetářskou také slunce, čistota, svoboda, ticho, možnost potřebného odpočinku v pravý čas. Ve stálém styku s lidmi nesympatickými trpí mysl též. Každý nepříjemný pocit ruší správnou funkci organismu.*
- *Půst občasný je nevyhnutelný, aby také zažívadla si odpočala; musí k tomu být vůle – dispozice – a prázdniny v každém slova smyslu.*
- *Zázraky nemožno vyvolat; rozumný člověk jich ani neočekává. – Obyčejně chtějí lidé co nejrychleji se zbaviti choroby, jejíž původ je mnohaletý. A proto používají rozmanitá omamovadla buď domácí neb i v chemických laboratořích dnešní dobou hromadně vyráběná a od lékařů velmi často předpisována. Taková léčba podobá se úklidu, při němž smetí a prach se nevynáší, nýbrž smetá do kouta a přikývá. – Tak zvaná léčba přírodní zavrhuje proto léčbu medikamenty, injekcemi, operacemi apod.*
- *Pokud já, svou mnohaletou zkušeností, mohu posouditi metodu protimedicinskou, zaslouží uznání proto, že v žádném případě*

Anna Pammrová ve 30. letech

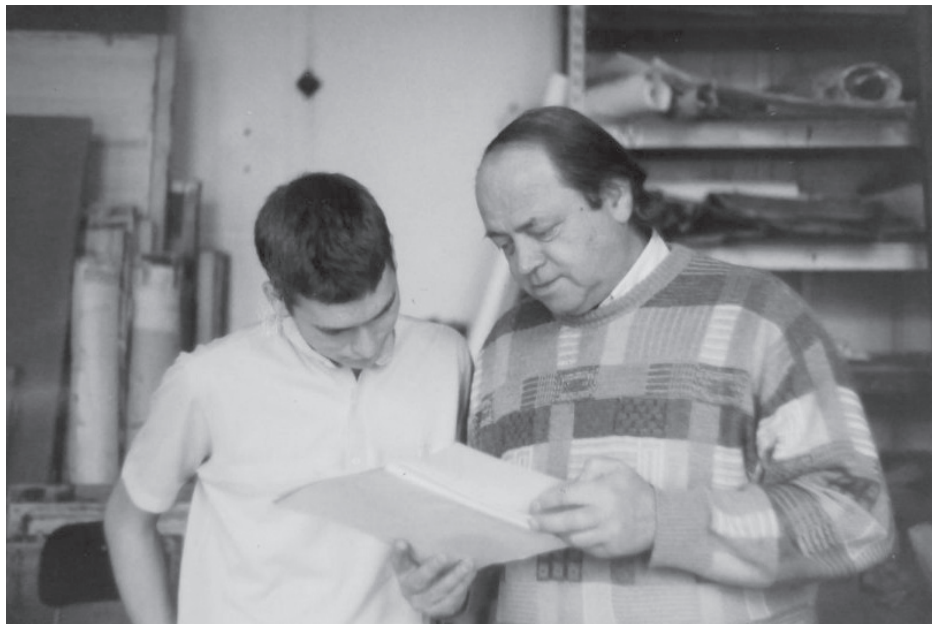
neuškodí. Jedná se pouze o to, jestli orgány mají ještě dostatek síly reagovat na preparáty, jimiž se choré ústrojí neochrní, nýbrž naopak učiní vláčným, aby oběh krve nebyl zdržován těmi zůstatky, které pro nedostatek klidu, spánku atd, nemohou být z těla vyloučeny. Všechno, co lidé považují za nachlazení, co zahánějí, každý trapný pocit je jen napomenutím přírody. Ale životospráva, shon a celý ten režim lidstva směřuje k tomu, aby si člověk nemohl uchovati právě, čeho nejvíce potřebuje: zdraví.

- *První příkaz jest: odstraniti příčiny poruchy a nečistoty! – Jsme všichni otroky zavilých systémů. Uzdravíme se? – Doufejme, že ano.*

Akvarel se podobá hře na klavír

(za Pavlem Adamcem)

Petr Veselý

Pavel Adamec při své pedagogické práci

Svým profesním životem byl Pavel Adamec spojen především s brněnskou „Šuřkou“, na které v letech 1961–1965 studoval malbu a kde od roku 1978 až do svého odchodu do důchodu v roce 2013 učil. Odborné znalosti, zkušenosti, příklad niterného vztahu k výtvarnému umění, k poezii a literatuře předal mnoha desítkám svých žáků. Oporou profesní i lidskou byl také generacím svých kolegů. I v těžkých obdobích života si zachoval tvář laskavého a čestného člověka.

Hluboký vztah měl také k hudbě, blízké mu byly například skladby přítele, klavíristy a skladatele Vlastimila Lejska.

Pavel Adamec byl malířem, kreslířem, psal poezii, drobné povídky, lyrické črty. Nenapodobitelné jsou jeho kresby z cest, svojí přesvědčivostí, početností a soustavností ojedinělé. Kreslil krajiny, stromy, domy, krajinná zátiší, místa všední i památná, kresebně zachycoval obrazy v galeriích. V textech se vedle přírody často obracel také ke svým milovaným malířům a básníkům a ke svým přátelům a kolegům.

Dlouhé roky byl činný ve Společnosti Anny Pammrové, svými kresbami doprovodil celou řadu knih vztahujících se zejména k historii a krajině Tišnovska a Jeseníků.

Kontrapunktem ke kresbám jsou Pavlovy akvarely, které v poslední době maloval především ve svém zahradním ateliéru na Červeném kopci. U nich snad nejvíc platí, že malíř maluje celý život jeden obraz. V bezpočtu variací se pohledy do důvěrně známé krajiny proměňovaly v jejich esenci, ve světelné prvočinitele. Pomocí zdánlivě jednoduchých a nepřiliš se obměňujících prostředků trpělivě maloval ideu krajiny, vztahoval se k vzájemné jednotě světla, barvy, pohybu a prostoru. Malbou dával uvidět nejen impresi viděného, ale i prostý papír, který dotekem barvy ožívá, jako převzácnější housle ožívají teprve dotekem smyčce.

„Ze všeho nejvíce podobá se akvarel hře na klavír“, poznamenal si Pavel před lety, „v obou případech je základem jistota ruky. Jakékoli pozdější opravné zásahy nejsou možné. Rychlé doteky a tahy štětcem na papíře i údery prstů do kláves musí být zcela jisté, neomylné... Smyslem akvarelových maleb je pro mě už především terapie. Mnohdy ani nemusí jít o výslednou podobu malby, ale o vlastní proces tvorby, o jeho očištnou moc.“

BRÁNA ARCHIVU OTEVŘENÁ

Vlasta Urbánková

Nadpis tohoto textu bude mnohým čtenářům povědomý, ve studentských letech se s příměrem otevřené brány setkávali v hodinách literatury. Brána jazyků otevřená, učebnice jazyků, jejímž autorem byl Jan Amos Komenský. Poněvadž si letos kulturní veřejnost připomíná 350 let od jeho úmrtí, požádali jsme pana Karla Křečka z Netína, dlouholetého člena Společnosti Anny Pammrové, o nahlédnutí do jeho archivu, který obsahuje řadu položek, které se Komenského týkají. Pan Křeček našemu přání vyhověl a svůj archiv nám otevřel.

Cesta ke Komenskému začala v Doubravníku, kde do roku 1997 žil pan řídící Leopold Mazáč, skvělý učitel a dlouholetý zájemce o regionální historii. Jeho celoživotním vzorem se stal právě Komenský, jeho životní postoje i novátorské postupy při vyučování pan řídící propagoval a také se jimi řídil. Tato výjimečná aktivita zaujala ředitele přerovského muzea Komenského dr. Hübla, který byl pozván na celosvětový komeniologický kongres do Prahy, ten se zde konal v roce 1992, v roce výročí Komenského narození – 1592. Na tuto mimořádnou událost byl prostřednictvím zmíněného ředitele přerovského muzea pozván též Leopold Mazáč, který se s velkou pokorou prohlašoval za ctitele Komenského. Za zmínku stojí, že byl mezi odborníky z celého světa jediným účastníkem bez vysokoškolského vzdělání a navíc byl zřejmě nejstarším účastníkem, tehdy mu bylo 90 let. Úvodem ke slavnostnímu zasedání byl umělecký pozdrav, který přednesli Alfréd Strejček a Štěpán Rak. Ti vystoupili se slavnostní zdravicí nazvanou Vivat Comenius. (O tomto pořadu a o Alfrédu Strejčkovi jsme psali v minulém čísle Věstníku.)

Program symposia byl rozdělen do několika sekcí; pan řídící Mazáč si zvolil téma Bilingvismus a výchova v rodině, přednášela dr. Blanka Karlssonová. Téma výchovy dětí, související s učitelským povoláním pana řídícího, bylo podáno tak zajímavě, že pan řídící Blanku Karlssonovou oslovil a tím začalo jejich přátelství, realizované posléze korespondenční formou. Po smrti doubravnického ctitele Komenského převzal iniciativu pan Karel Křeček, my máme nyní možnost dovědět se o osobnosti a mnohostranné aktivitě paní Karlssonové více. Kromě pedagogické činnosti byla profesorkou na gymnáziu v Norrköpingu a posléze lektorkou mnoha univerzitních kurzů. Kromě toho se věnuje výtvarnému umění a se synem též šermu. Inspirací při tvorbě veřejně vystavovaných obrazů jsou nejčastěji švédské hrady. Velmi záslužná je též propagace moravského folkloru – zúčastňuje se přehlídek krojů z okolí moravské obce Nivnice. (Nivnice leží blízko Uherského Brodu, je to jedno ze tří domnělých míst Komenského narození.) O všech svých činnostech informovala pana řídícího v časté korespondenci, do které mohl nahlížet i pan Křeček. V dopisu se dovídal, že *paní Blanka vzpomíná vděčně a v hluboké úctě na devadesátiletého učitele pana řídícího Mazáče*. Když ukončila doktorské studium na uppsalské univerzitě a též studium na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy, děkovala svým přátelům v Čechách za gratulaci: *Po návratu z Prahy posílám z dalekého Švédska upřímné poděkování za blahopřání k oběma doktorským promocím ve dnech 24. a 31. 5. 2002.*

Gratulace mě nejen potěšila, ale i poctila a povzbudila k dalšímu bádání. „Slibuji a zavazuji se!“

Důležitou archiválií, která je k nahlédnutí v osobním archivu pana Křečka, je bibliografie dr. Blanky Karlssonové. Z ní zasluhuje pozornost články obsahující poděkování švédskému králi za příspěvek na bádání o Komenském a Smetanovi. V archivu pana Křečka jsou

uchovávány také dva dopisy, které mu poslal ve vánočním období roku 1995 pan řídící Mazáč. Stěžejním bodem obou dopisů je poděkování za přátelství, které adresát cítil jako dar. Díky ochotě pana Křečka, s nímž nám umožnil nahlédnout do jeho bohatého archivu, jsme si opět mohli připomenout osobnost Leopolda Mazáče a znovu ocenit přátelství pana Karla Křečka, který s panem Stanislavem Bělíkem pravidelně navštěvují výroční schůze naší Společnosti. V živé paměti máme také jejich precizně připravenou vzpomínku na pana řídícího, kterou připravili pro vánoční setkání v roce 2018.

Zcela neformální vztah jednoho z prvních pammrovských přátel, nás, kteří jsme se kolem odkazu spisovatelky a filozofky z lesní samoty sdružili, dokazuje jeho rozhodnutí předat celý archiv, který před námi otevřel, do rukou naší předsedkyně Heleny Pernicové. Dík mu patří nejen za to, ale též za pevné přátelství.

Po stopách Anny Pammrové

Karolina Jandová

Základní škola ZaHRAda, která byla založena v roce 2015 v Tišnově, klade důraz na pobyt dětí v přírodě, přirozený pohyb i na provázání učiva s životem regionu. Při promýšlení zářijového adaptačního pobytu na Šafránkově mlýně u Drahonína jsme si přáli najít jednotící linku. Téma, které akci zastřeší, ale zároveň i povznese. Nakonec nebylo třeba pátrat dlouho. Po chvíli si naši plnou pozornost získala Anna Pammrová, která nedaleko mlýna pobývala téměř 50 let. Ve spolupráci s Helenou Pernicovou se nám podařilo získat všechny důležité informační zdroje. Kolegyně Zuzana Kostřicová na jejich podkladě připravila šifrovací hru inspirovanou životem místní filozofky.

Na Šafránkův mlýn jsme s dětmi vyrazili pěšky. V den podzimní rovnodennosti jsme se rozdělili na čtyři věkově smíšené skupiny a po různých trasách plnili úkoly spojené s osobností Anny Pammrové. Zábavnou formou jsme se seznámili s životními milníky této nevšední osobnosti i myšlenkami, které formulovala ve svých dílech.

Jedním z úkolů bylo např. poskládat odstavce z knihy Antieva, abychom se dozvěděli, jak malou Annu otec odvážel ke kmotrům. S dětmi jsme diskutovali o motivech, které Anniny rodiče mohly k takovému rozhodnutí vést. Následně jsme jim ve zkratce sdělili, jak se vzájemný vztah Anny a nevlastních rodičů vyvíjel dál...

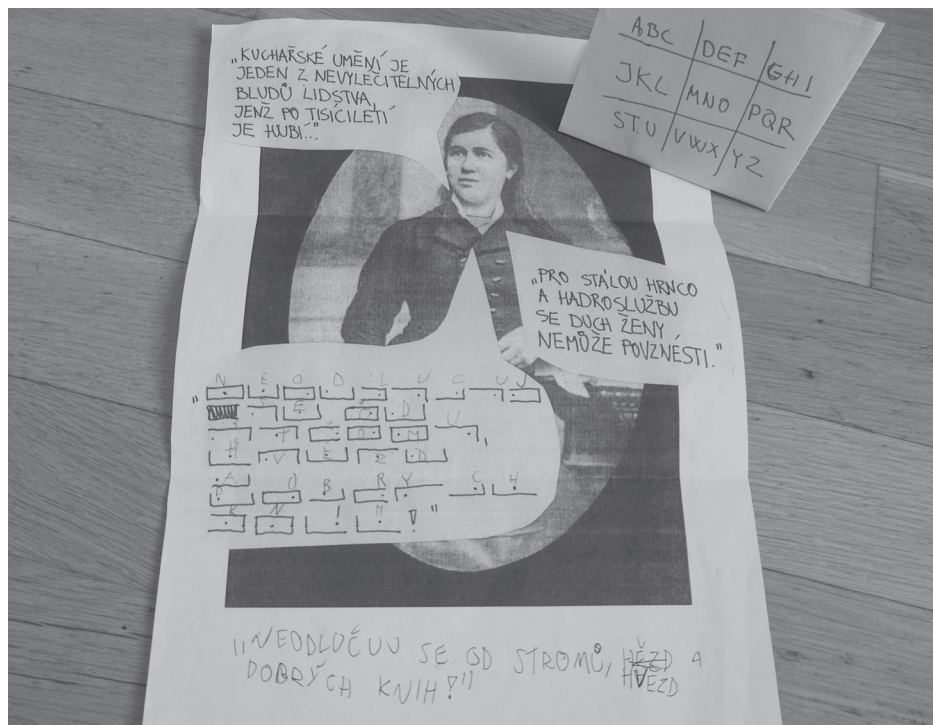
V průběhu hry jsme se seznámili také s feministickými výroky, které byly ve své době velmi netypické. Děti se zajímaly o Annino manželství i následný rozvod, představovaly si život tehdejších hospodyň, milovníci kuchařského umění rozporovaly názory o bludu lidstva...

Při jednom z dalších zastavení jsme pak rozpoznávali podobenství Anniných básnických obrátů. Jako v hádankách jsme se snažili přiřadit konkrétní pojmy k nastíněným obrazům. Při čtení: „...mrazivě stříbřitý lesk hlásí: ‚Úzkostmi ubývá světla mi; Někdo na zemi běsní.‘“ jsme přemýšleli: jedná se o měsíc nebo hvězdu? A proč? Naopak poznat podobenství člověka tak obtížné nebylo: „...na vratkém trůně v záchvatech plzkého šílenství, ON v domněnce, že sebe zvěční, o vítězství nad živly řeční jen a jen řeční...”

V průběhu cesty jsme se dle připravených instrukcí snažili určit místní květenu nebo si procvičovali cizí jazyky, které i Anna dobře ovládala (jen to v našem podání nebyla němčina a francouzština, ale angličtina a španělština).

Po splnění jednotlivých úkolů sestavila každá skupina klíčové heslo, které vystihovalo život námi sledované osobnosti. Druhý den dopoledne jsme se o jednotlivá zjištění podělili na společném kruhu a získali celkový obraz vystihující Annu Pammrovou: svoboda, nezávislost, soběstačnost a samota.

Věřím, že díky nerušenému zázemí mlýna i bezpečnému návratu do školy jsme dětem zprostředkovali i jedno z doporučení filozofky: „Neodlučuj se od stromů, hvězd a dobrých knih!“

Luštění šifry o Anně Pammrové

Na Šafránkově mlýně

Jihlavské objevy

Helena Pernicová

Počátkem září se ke mně prostřednictvím editorky Daniely Iwashity dostalo upozornění, že ve státním archivu v Jihlavě se ve fondu Františka Jecha pravděpodobně nacházejí nějaké jím pořízené opisy dopisů Anny Pammrové Otokaru Březinovi. Byla jsem požádána, zda bych to mohla ověřit, z důvodů karantény jsem se však do Jihlavy mohla rozjet až v prosinci. Čekala na mě poměrně obsáhlá složka plná zajímavých překvapení.

František Jech (1884–1960) byl profesorem gymnázia v Moravských Budějovicích a významným kulturním a osvětovým pracovníkem západní Moravy. Jeho oborem byla historie, ale velmi ho zajímala i literatura a vlastivěda, byl aktivním činovníkem Sokola. Mnohým z nás je pravděpodobně známý jako jeden z těch, kdo stáli nablízku Otokaru Březinovi. Pravidelně ho navštěvoval a ze vzájemných hovorů si pořizoval pečlivé zápisky – ty v roce 2001 sestavil Petr Holman do knihy s názvem *U Březiny*. Jeho obsáhlá pozůstalost byla rodinou už před lety uložena do archivu v Jihlavě, zůstává však v jejím vlastnictví.

O Annu Pammrovou se František Jech zřejmě začal intenzivněji zajímat po Březinově smrti, kdy se její jméno objevilo v novinách a stala se známou jako básníková korespondenční přítelkyně a inspirátorka. Ve složce, kterou mi pracovníci muzea připravili, jsem listovala čísly časopisu Západomoravské kulturní revue s jejími jinde nezveřejněnými bás-

němi a články, přečetla si několik pokračování textu Bohuslava Pernici Přítelkyně básníka, prohlédla si cenné originály fotografií náměšťského fotografa Ondřeje Knolla, prošla další výstřížky z novin a dva zajímavé dopisy Gustava Jaroše-Gammy a konečně našla i avizované přepisy dopisů. Jde o celkem pět česky psaných, poměrně dlouhých dopisů AP, z toho čtyři jsou pro nás nové, dosud neznámé! Datovány jsou všechny do dvacátých let. V některém z příštích čísel věstníku s nimi čtenáře blíže seznámíme a s radostí je samozřejmě zařadíme do připravované knižní edice.

Několik nenápadných lístků s tužkou psanými poznámkami je pak svědectvím o Jechově návštěvě Anniny samoty v létě roku 1929. Protože jde o přímé a spolehlivé svědectví, zveřejňujeme zde kompletní přepis těchto záznamů, které kromě známých fakt obsahují i několik nových informací:

Návštěva u Pammrové (28. srpna 1929, autem z Náměště)

1897 v sebevražedném úmyslu dostala se na ta místa, kde pak si postavila 1899 boudu. V ní bydlela až do r. 1922, kdy si postavila nový domek.

Po odchodu Bř. z Jinošova psala mu 2 dopisy, odpověď Bř. 8. května 1899 a psal P. až do r. 1893 a pak znova 1896. Do roku 1905 byly subjektivní, dlouhé. Vdala se r. 1893, byla s mužem nejprve v myslivně u Vickova. Muž byl surovec.

V dopise 8. V. 1899 píše Bř. mimo jiné: „Ten okamžik, kdy potkáváme v životě duši stejně smýšlející, se nezapomíná.“ Omlouvá se, že na 2 dopisy její neodpověděl. Někdy je nejlépe odpovídati mlčením. Kdyby každá vzpomínka byla dopisem, měla by od něho dopisů svazek. A pak už hořejší citát.

Když utíkala z domova, únavou klesla na tom místě, co si boudu postavila, a když se probudila, našla tam německy tištěné verše, jež v ní vzbudily novou víru v život.

Roku 1925 cosi jí říkalo, aby Bř. vyhledala, měla tušení, že již dlouho nebude. 1926 byla za Bř. v Tasově. Když ji on navštívil, 1927, byl svěží, měla radost a věřila, že, aby tak řekla, Bůh ji vyslyšel a jej zachránil.

1928 Březina po cestě odtud as do Brna na výstavu kultury.

Otec pocházel z Bechyně, z rodu šlechtického. Matka ze vsi z okolí Jinošova, sama se naučila číst a psát, tak jako babička. Pammrové původu keltského (nebo francouzského?). Otec i matka byli pohané, lidé necírkevní.

A.P.do školy nechodila. Tím se zachránila od kultury, jež zatemňuje rozum a odživotňuje.

Sama, ve své samotě, nemajíc s kým hovořit, přemýšlela a vytvořila si kosmogonii.

Březinu naučila dívat se na svět jako celek. Štěstí hledati v kosmu; tím léčila jeho pesimismus.

„Němé setkání“ celé se vztahuje k ní.

Mohu napsati jen roztráštěné myšlenky, forma mi schází a té je také třeba.

Musila jsem dělati vše, co se mi přičilo.

Brněnský básník Oldřich Mikulášek

„MIKULÁŠKOVA POEZIE JE VZÁCNÉ A PŘEKRÁSNÉ JABLKO NA STROMĚ ŽIVOTA: LESKNE SE, USMÍVÁ, MÁ KOŘENNOU CHUŤ, VONÍ – A TAKÉ JE TROCHU POĎOBANÉ, KRUPOBITÍ SE NAD NÍM UŽ NEJEDNOU PŘEHNALO. NĚKDO TŘEBA ŘEKNE: DOBRÁ, ALE TAKÉ ČERVÍČEK, NĚKDE HODNĚ HLUBOKO, V TOM JABLKU VRTÁ. NA TO ODPOVÍM: TO K POŘÁDNÉMU JABLKU TAKÉ PATŘÍ.“

František Hrubín

Seznamme se s životní cestou Oldřicha Mikuláška:

Básník se narodil 26. května roku 1910 v Přerově do skromných poměrů. Jeho otec pracoval jako lampář na železnici.

Přišel na svět jako druhé dítě ze čtyř dětí otce Josefa a jeho ženy Anny. Starší bratr Zdeněk a mladší bratr Josef žili v rodišti. Mladší sestra Anna žila v Brně.

Poté, co ukončil měšťanskou školu, absolvoval obchodní školu. V letech 1927 až 1930 vystřídal řadu krátkých zaměstnání. Byl kupříkladu fakturistou v továrně na cukrovinky Hela, úředníkem v cihelně Čenka Horáka v Újezdci, vozopísařem na železnici. V roce 1931 byl litografem a leptačem ve Zlíně. Po návratu do Přerova byl redaktorem sportovní rubriky v přerovském časopise Obzor. Načerpával tu zkušenosti pro literární tvorbu.

V roce 1931 vydal vlastním nákladem první knihu básní *Černý bílý ano ne*. Později se k této sbírce nehlásil.

V roce 1937 se přestěhoval do Brna. Nalezl zde zaměstnání v redakci Lidových novin. V téže roce se oženil se svou přerovskou láskou Boženou Hanzlíkovou. Během okupace ho přesunuli do archivu novin. Po válce byl tři roky redaktorem Rovnosti. Po této době odešel do Svobodných novin, krátce nato přejmenovaných znovu na Lidové noviny. Jejich vydávání bylo zastaveno. Mikulášek přijal místo v literární redakci brněnského studia Československého rozhlasu.

Roku 1949 se rozvedl. Není nezajímavé, že se Božena Mikulášková ještě téhož roku provdala za Jana Skácela, básníkovu přítele.

V rozhlasu se Oldřich Mikulášek seznámil s publicistkou a rozhlasovou redaktorkou Věrou Trojanovou. Po čase se s ní oženil. Mnozí z nás si vzpomenu na pěkné sobotní odpoledne v tišnovské knihovně, kdy nám paní Věra Mikulášková vyprávěla o sobě, o svém manželovi a synovi Ondřejovi. Narodil se manželům Mikuláškových roku 1953. Zvolil si povolání herce. Po angažmá ve Zlíně přešel do Národního divadla Brno. Divácké veřejnosti se vryl do paměti zejména rolí Franty v Četnických humoreskách.

Od května roku 1964 pracoval jako redaktor v brněnském literárním časopise Host do domu. Od téhož roku se stal spisovatelem z povolání.

O Velikonocích v roce 1967 utrpěl těžkou zlomeninu nohy. Dvacet měsíců pobyl v nemocnici.

Mezi léty 1971–1980 nesměl publikovat. Rok 1980 byl zlomovým. Tehdy mu v mnichovském nakladatelství Poezie mimo domov vydali neautorizovanou edici básnickou sbírku AGOGH. Od téhož roku publikoval opět i v Československu.

V únoru roku 1985 utrpěl další těžký úraz. Po pěti měsících zemřel v Úrazové nemocnici. Smuteční obřad se konal v krematoriu na Ústřed-

ním hřbitově města Brna. Básníková urna je uložena na čestném pohřebišti tamtéž.

Oldřich Mikulášek byl plodným básníkem. Vydal 22 sbírek, dvě samostatné básně a jednu báseň pro děti.

Kateřina Kubíková o něm napsala:

„Jeden z nejvýraznějších českých básníků 20. století prožil rozhodující období života v Brně, které se stalo jeho trvalou inspirací.“

V roce 1940 vyšly dva kolektivní soubory českých začínajících básníků, a to *Jarní almanach básnický 1940* a *Chvála slova*. Těmito činy prokazovali, že i v kritické dějinné situaci, kdy bylo ohroženo bytí českého národa, česká poezie trvá a že tvůrci velkého českého básnictví třicátých let mají talentované pokračovatele. Spolu s třinácti dalšími účastníky se podílel na *Jarním almanachu* i Oldřich Mikulášek. Otiskl v něm dvě básně ze sbírky *Marné milování*, kterou vydal v roce 1940 František Borový. Básník Mikulášek ji později označil za svoji první básnickou sbírku. Použil v ní tradiční žánr: přírodní lyriku. *„Rozmanité přírodní jevy jsou tu rozkmitávány autorovou imaginací, která se pak prostřednictvím dlouhých obrazových řetězců dopátrává skrytého dynamického obsahu!“* napsal o básnické knize Jiří Opelík. Ano. Mikulášek ukázal, že se rodí velký básník.

Ve své poezii se soustředil na přítomný okamžik. V jeho básních nalézáme milostné verše, lásku k přírodě, kontrasty mezi životem a smrtí. Byly ovlivněny politickou atmosférou a také jeho fyzickou bolestí po úrazu. Chci toto tvrzení doložit několika ukázkami:

Ladění

(ze sbírky Tráva se raduje, 1942)

Jak bych spoutal tesknou chvíli,
ještě dnes mi zní zpěv kroků,
které tenkrát rozvlnily
záliv milovaných boků.

Či snad potkala se vlna
se svou sestrou kdesi v dáli
a noc věčně tajuplná
zradila, co pospínaly?

Jak by echo vrátilo mě
času, v němž krok nechal stopu,
slýchám znova bloudit v domě
píseň hledající notu.

Nebo přešel jsem už kraje
tam, kde sváří dny můj spánek,
a jdu dávnem kroky maje
ocelí hvězd podkované?

Tanečnice I

(ze sbírky Ortely a milost, 1958)

Co ve mně přávalo si kvést,
že jako bys to věděla,
a jako krásná, rovná voda
ptala ses ňadra, zda se poddá
tomuto živlu – a proč jest?

Tak tlukouc křídlem anděla,
pozvolna vzlétlas celá zmládlá
a noha tvá se zase kladla
do šlépějí, těch napajedel
plachého ptactva, sotva déšť
naplnil prázdné důlky cest
a zasklil oči kroků slepé
pro sestoupení velkolepé.

Na nebi bylo plno hvězd –
a jako bych to dávno věděl,
že paže tvé hned každou zváží,
chvěl jsem se strachem o závaží
ňader, jež chystala se vznést.

Legenda o Věstonické Venuši

(ze sbírky Šokovaná růže, 1969)

A zrovna v rovinách
se někdy země vzpouzí.
Býčí šíj Pálavy
obnažená na kost
ji nahrbila v hrozbě
– že to tak nenechá –
a tělo ostatní, to nezjevné,
jak zaražený hrom
se s kýmsi mlčky přelo.

Ale i Temnoty se časem unaví.
Vydaly tedy Venuši,
už trochu přehřátou
po těch rejdech s pánví, téměř uhelnou,
a když tolik sličných Věstoničanek
překrylo stejně svými sukněmi
celou její zahrabanou slávu –
a všichni začli hrdlem dolů pít.

Dnes už sice nikdo přesně neví,
proč,
ale víno, jak známo,

a láska
a takové ty božské věci
mít důvod nemusí,
důvodem samy jsou.

Berou si jen hlavu.

A z Dyje stoupá cosi dávného
až k srdci.

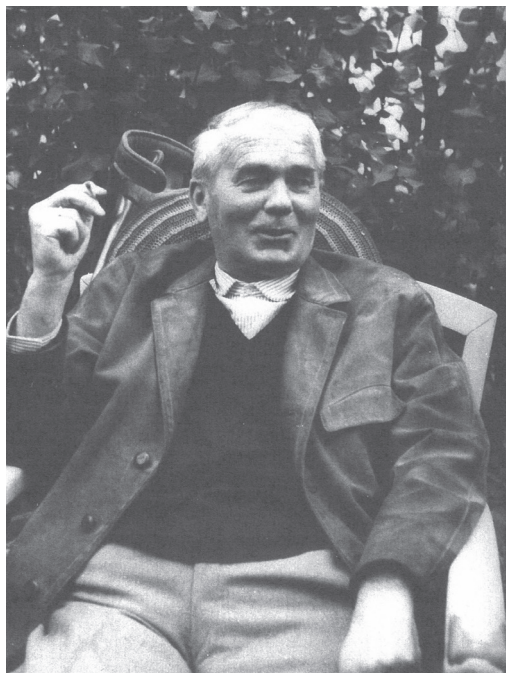
Nalézání

(z výboru A trubky zlatý prach, 1990)

Tuším, že zemřu
uprostřed básně.
Tuším –
a nevěřím svým uším,
že neuslyší ji nikdy již.

Tuším, že člověk
jen jednou v žití žasne,
a když umírá a visí

na posledním svém žeburu
a nejprvnějšímu pak blíž
o dvanáctero jich
jak o věk –
ptá se: synku, doma-li jsi?

Básník Oldřich Mikulášek

Vážení a milí čtenáři. Dostanete-li se v tomto chmurném čase do Brna a budete-li mít trochu času, zajděte na Mášovu ulici. Postůjte chvíličku před domem číslo 4, ve kterém žil a tvořil Oldřich Mikulášek. Vzpomeňte, že 26. května 2020 uplynulo 110 let od jeho narození. Máte-li doma některou z jeho básnických knih, přečtěte si jeho nádherné verše.

Děkuji Vám za trpělivost při čtení mého článku.

Vlastimil Otáhal

KRÁTCE

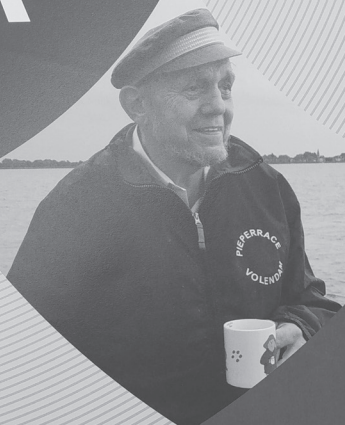
- V archivu muzea ve Velkém Meziříčí se našlo několik informací o Almě Křemenové a také vzácný soubor jejích rodinných fotografií. Těto pro AP tolik důležité ženě chceme věnovat celé jedno klubové setkání.
- Nakladatelství Sursum letos vydalo vzpomínkovou knížku *Mládí čas*, jejíž autorkou je dr. Zdeňka Čechová, vzdálená příbuzná Anny Pammrové a její pamětnice, která s námi v letech kolem roku 2000 spolupracovala. Kniha byla počátkem října uvedena při slavnostním podvečeru pořádaném naší spřátelenou Genealogickou společností ve Velkém Meziříčí.
- Město Tišnov má z iniciativy spolku Art Periscope od roku 2018 svůj vlastní Tišnovský betlém. Zachycuje historické budovy města a kromě tradičních postav vánočního výjevu také zpodobňuje historické i současné osobnosti Tišnova a jeho okolí. Záměrem tvůrců je přidat každý rok dvě figury, od letošního roku si pozorní diváci mohou zhruba uprostřed betlému všimnout také zpodobnění Anny Pammrové.
- S Annou Pammrovou se mohou setkat i čtenáři nedávno vydané knihy *Hrdinky – příběhy významných českých žen*, jejímiž autorkami jsou Renáta Fučíková a Kateřina Tučková. Nakladatelská anotace vybrané ženy (mezi nimiž najdeme například Berthu von Suttnerovou, Miladu Horákovou či Věru Čáslavskou) charakterizuje takto: „*Byly odvážné. Mnohdy předběhly dobu. Šly si za svým a někdy za odvahu zaplatily cenu nejvyšší. Ale svým příběhem inspirovaly tisíce a miliony dalších žen, které dnes díky nim mohou žít svobodně a podle svých představ.*“ Kniha se setkala s velmi dobrým čtenářským přijetím a v současné době je rozebraná.

ERAZIM KOHÁK

A SVĚT NAŠÍ
KAŽDODENNOSTI

19. 10. 2020
v 16.30 hodin

velký sál

**Městská
knihovna Tišnov**

**MĚSTSKÉ
KULTURNÍ
STŘEDISKO
TIŠNOV**

Vstupné zdarma
Akci pořádá Společnost Anny Pammrové
ve spolupráci s Městskou knihovnou Tišnov

Městská knihovna Tišnov, Brněnská 475, 666 01 Tišnov

www.facebook.com/mktisnov

www.mktisnov.cz

Plakát neuskutečněné přednášky v Městské knihovně Tišnov

Vydala Společnost Anny Pammrové z.s., Tišnov

Redakce: Helena Pernicová

Ilustrace: Pavel Adamec

Fotografie: Archiv SAP, Petr Veselý, Jan Beránek

Předtisková příprava: Hana Dohnálková

web: annapammrova.cz

helenapernicova@gmail.com